

Anno 1952

**Sidnejas pusē – Brīv tev ēsti, brīv tev dzerti, brīv Jānīti daudzīnāt
– Nedaudz vārdos – Es caur savu objektīvu ņemu dabu – beigtu,
dzīvu...**

Elzas Siliņas vārdā nosauktās Benkstaunas sestdienas skolas skolnieki un pasniedzēji ap 1952. g.
Attēls no SLB arhīva.

SIDNEJAS PUSĒ

Esmu beidzot pārvarējis savu kautrību un pieteicies deju kursos. Drošības pēc paņemu vēl desmit stundas klāt. Dubults neplīst! Tas gan neattiecas uz kurpēm.

Kāpēc es to stāstu? Sidnejas lord-mērs Pilsētas namā rīkoja pieņemšanu, uz kuru bija aicināti pa pārim no 15 emigrantu tautībām. No latviešiem bija izraudzīta R. Priedkalne, nākamā ANO sūtņa J. Priedkalna māsa, un es.

Reizi nedēļā bija jāapmeklē bezmaksas dejas kursi, jo prezentācijas beigās bija paredzēts dejot Vīnes valsi.

Tā kā mana partnere darba apstākļu dēļ bieži netika, tad mani norīkoja aizstāt to tautību pārstāvjus, kas arī nebija ieradušies. Īsi pirms balles sākuma nepatīkams pārsteigums: kastē, kopā ar irētajiem, melnajiem paltrakiem, bija ielikts saplēsts krekls. Kur es, nabags, tik īsā laikā varu tikt pie krekla ar stīvo priekšu! Uzvilku vienu no savējiem un ballē jutos kā baltais zvirbulis...

Mūsu valsi uzņēma jūsmīgi. No balles atceros tikai slovaku gaudulīgo dziedāšanu.

1950. gados mājas viesībās vēl dziedāja. Šodien tas būtu kas neparasts. Tā kā mani vecāki visu savu mūžu bija dziedājuši koros, arī es iestājos SLB jauktajā korī pie Ž. Smiltnieka. Viņš ļoti raudzījās uz balsu tīrskanību un bija vienīgais diriģents, ko pazīstu, kas staigāja starp koristu rindām, apmācot balsis, un klausījās, kā katrs dzied.

Piedzīvoju tikai vienu uzstāšanos, tad no kora aizgāju. Vēlāk pievienojos vīru korim un dziedāju tajā ilgus gadus.

Pianisti Sidnejā bija divi – Eižens Freimanis un Mirdza Stūre. Lielāks stāžs bija M. Stūrei, kas beidzamajā konservatorijas gadā pie J. Vītola bija docente. Abiem bija klavieru studijas un līdz ar to pastāvēja zināms *maizes naidis*.

Ar dziedonēm bija tāpat. Stūres stūrī stāvēja juveliera E. Polikeviča kundze Mirdza, jo nevarēja ieredzēt E. Freimaņa kundzi, t. i. Elvīru Āroni. Kurā *nometnē* bija Olga Pijola, man nav skaidrs. Varbūt nevienā.

Eižena dabā bija kaut kas no komersanta, un reizēm nelikās, ka viņam ir sevišķa interese par kulturāliem pasākumiem. Kad Eižens uzstājās kādā sarīkojumā Latviešu

namā, tad tūlīt pēc savas uzstāšanās, kaut arī tā būtu pirmajā daļā, saņēmis honorāru, tūlīt gāja projām.

Viņš sākuma gados peļņas nolūkos spēlēja N. Neimaņa deju orķestrī. Neimanim bija skanīga, spēcīga balss, bet ne pirmklasīga muzikālā dzirde. Niks spēlēja saksofonu un mīlēja pie mikrofona dziedāt. Es fascinēts vēroju Freimaņa seju. Viņš izskatījās, it kā būtu pazuudējis sievu un septiņus bērnus. Cilvēkiem ar muzikālo dzirdi, pie tam vēl ar absolūto, vajadzēja būt ļoti grūti panest tādu dziedāšanu. Eižens arī komponēja dažādus šlagerus ar angļu tekstiem un deva tos pārdošanai Lijai Veikinaī.

Viņš diezgan vāji runāja angliiski, bet tomēr beidza Sidnejas konservatorijā klavierskolotāja klasi. *Man bračka* (K. Freimanis) *uzrakstīja eksāmena darbu, un es to iemācījos no galvas*, viņš man stāstīja. Laikam bija bijis jāraksta kāds rakstisks apcerējums, un ar tematu viņam bija laimējies.

Freimanis nesmādēja glāzīti. Ja viņam kur patika, tad teica: *Te nu es palikšu!* Un palika arī. Pēc viņa nāves T. Tomsons uzrakstīja Eižena piemiņai skaistu dzejoli, iepinot šos vārdus. Mēs ar Freimani sadarbojāmies pie manas lugas *Ķemermiestiņā*, bet tas vēl bija patālā nākotnē.

Es neesmu mūzikas kritiķis un nevaru spriest, cik labi dziedāja Pijola un Polikēviča. Āronei bija liels *tremolo*. Neviena no viņām neietilpa zvaigžņu klasē. *Archīva* 29. sējumā (1989. g.), kur atrodamas Austrālijas dziedoņu īsbiogrāfijas, M. Polikēviča nav minēta. Man šķiet, ka viņa bija bijusi dāmu friziere, jo reizēs, kad Mirdza pacēla degunu mazliet par augstu, dzejnieks T. Tomsons noteica: *Nu, nu, frizierūt!*

No vīriešiem 50. gadu sākumā Sidnejā bija tikai viens solists – K. Liedags, ja neskaita K. Nīci. Liedagi drīz aizbrauca uz Ameriku. Mēs ar sievu par 100 mārciņām no viņiem nopirkām savu pirmo automašīnu. Tā bija veca un uz jūdzi patērēja šķidruma vairāk nekā visi Čuloras puikas gada laikā krogā.

1952. gadā K. Nīcim bija 40 gadu skatuves jubilejas koncerts Konservatorijas zālē, kurā no latviešiem piedalījās arī pianiste M. Stūre. Veclatvietis F. Brūvelis savā apsveikuma runā viņu nosauca par *vecu Bukuragu*, kas mūs, zālē sēdošos, uzjautrināja, cerams, arī *Veco Nīci*.

1952. gada 1. februārī SLB dibinātāji – F. Brūvelis, J. Andersons, B. Strazdiņš, P. Laiviņš, E. Mieze-Plūme, A. Rolavs, V. Motmillers, R. Studāns un M. Siliņš paraksta jaunos statūtus, ko attiecīgās iestādes apstiprina 3. martā. Seko aicinājums visiem latviešiem iestāties Sidnejas latviešu biedrībā. ALLB likvidē. Pagaidu valde uzsāk nama meta izgatavošanas priekšdarbus un izstrādā finansiālo plānu. Līdzekļus un informācijas biļetenu pārņem SLB.

SLB uz savu pirmo pilnsapulci sanāk 1952. gada 25. maijā. Arī es esmu iestājies un piedalos sapulcē. Par pirmo jaunās biedrības priekšsēdi kļūst F. Brūvelis, kas šajā amatā darbojas līdz 1953. gadam. Viņu nomaina mans tēvs.

SLB 50 gadu jubileja 2002. g. SLB valdes locekļi ar dzīves biedrēm un viesiem no Adelaides. 1. r. no kr. – I. Zvirbule, R. Birzule, D. Krūmiņa, I. Rone, I. Daliņa. 2. r. no kr. – E. Zvirbulis, E. Birzulis, J. Ronis un J. Daliņš. Attēls no SLB arhīva.

SLB 50 gadu jubilejā mēs no sākotnējā biedru skaita bijām palikuši tikai četri un 2014. gadā – trīs.

Šodien SLB ir vēl arvien lielākā latviešu organizācija ārpus Latvijas.

Pielikumi Historia.lv:

Raksts: *Šis un tas no manas dzīves – Mārtiņš Siliņš atceras. Austrālijas Latvietis (20.11.1970.)*

Attēlu galerija: *SLB 50 gadu jubileja*

Attēlu galerija: *SLB darbinieki sadzīves viļņos*

Atkārtojam *Cilvēki uz jūras*. Kultūras dienu lugas izvēle ne visiem bijusi pieņemama – esot nelatvieša luga, daži tajā pat saskatījuši marksisma tendences.

Par mums ar J. Zemīti M. Eglītis, cita starpā, AL raksta:

Kuģa virsnieks Džefersons un radio telegrafists (nevis radio tehniķis, kā rakstīts recenzijā) Mailzs U. Siliņa un J. Zemīša tēlojumos vairāk izcēlās ar jaunības svaigumu nekā ar spēles māku, kas nāks ar laiku, tomēr tādi patīkami ir "jenkiju" jūrnieki

SLT uzvedums *No Saldenās pudeles!* 1952. L. Zemgale (Lavīze) un U. Siliņš (Mārtiņš).
Attēls no U. Siliņa personīgā arhīva.

savā dabīgumā, īpaši U. Siliņš (Eglītis M. Cilvēki uz jūras. AL, 1952. g. janvāris).

Kas to būtu domājis!!! Man piedāvā Mārtiņa lomu R. Blaumaņa *No Saldenās pudeles!* Liekas, ka režisoram P. Elsiņam neviena jēdzīgāka Mārtiņa nebija pie rokas, jo no visiem *Saldenās pudeles* Mārtiņiem es noteikti biju pats sliktākais.

Recenzijā I. Sveilis uzslavē Elsiņu, ka uzvedumam bijusi sava seja, izrāde *ritējusi spraigi un aizrautīgi*. Lugas tipu zīmējumos bijusi vērojama nosliece groteskas virzienā.

Attēlu galerija Historia.lv: SLT uzvedums “No Saldenās pudeles!” 1952.

Mārtiņam (U. Siliņam) un Aucei (A. Raņķei) vēl daudz šķēršļu jāpārvar, lai varētu turēties SLT spēles līmenī. “No saldenās pudeles” uzvedums līdz šim kvalificējams par SLT veiksmīgāko izrādi (Sveilis I. Blaumanis – Sidnejā un Melburnā. AL, 1952. g. jūnijs).

Oktobrī P. Elsiņa vadībā uzved M. Zīverta *Tvanu*.

Pēc K. Nīča par SLT valdes priekšsēdi ievēl manu tēvu. Iespējams, ka no šī brīža V. Štāls jutās savā darbībā ierobežots. Spodris mani tūlīt nokrista par *direktora dēlu*.

SLT bija pieņemts lēmums, ka režijas drīkst vadīt tikai profesionāli aktieri. Kad tika minēts, ka kādu režiju varētu vadīt arī mans tēvs, kas amatieru teātrī šajā laikā bija strādājis aptuveni 20 gadus, Štāls bija izteicies: *Tādam (amatierim) taču nevar dot režiju!*

Vilibertam prātā bija ienākusi ideja – ja par pakalpojumiem jāmaksā kurpniekam, drēbniekam, tad kāpēc ne aktierim? Mēs šur un tur uzstājāmie ar dzejoļiem, un es pirmo reizi mūžā no *Daugavas Vanagiem* saņēmu honorāru. Apmēram vienu mārciņu. Štāla iniciatīva gan mira dabīgā nāvē. Ar domu par profesionāla teātra dibināšanu V. Štāls jau sapņoja toreiz. Aktieri saņems algu un strādās tikai teātrim. Tēvs gan man tūlīt pateica, ka tādā avantūrā viņš man neļaus piedalīties.

1952. gada decembrī pie SLT atklāja Drāmas studiju, kurā mācījās 10 audzēkņi. Cik atceros, tad es biju brīvklausītājs, jo cilvēks, kas spēlējis tik daudz lugās, neies taču vairs skolā. Studiju vadīja L. Gailīte, bet par lektoriem strādāja V. Štāls, K. Freimanis, H. Kaupmanis un I. Sveilis.

Gailīte bija gudra sieva, bet ne vienmēr spēja lietas īsi un skaidri formulēt.

I. Sveilis bija tulkojis Staņislavska *Aktiera darbs pašam ap sevi* un gaidīja izdevīgu brīdi iesaistīties SLT, lai tiktu pie režijas. Kamēr teātrī bija Štāls un Elsiņš, šādas iespējas nebija.

Tajā laikā es strādāju trīs vīru komandā, kuras uzdevums bija tīrīt Sidnejas Centrālās stacijas un apakšzemju staciju ventilācijas sistēmas. Otrdien, trešdien, ceturtdien, piektdien strādājām dienā, bet piektdienās, sestdienās un svētdienās – naktīs. Svētdienas rītos prom uz sporta laukumu, vakarā atkal uz darbu. Tā tas ilga vairākus mēnešus.

Mums nebija sava basketbola laukuma, nevarējām atļauties arī īrēt zāli. Voleju spēlējām pašierīkotā laukumā Benkstaunā pie kādas skolas, bet tad ar pašvaldības atļauju ierīkojām Rīzbijas parkā voleja un basketbola laukumus. Tā arī bija mūsu sporta Medina un Meka, un turp nākamajos gados veda visi mūsu bumbas spēlētāju ceļi.

Vieglatlētikas meistarsacīkstes notika *Moore Park* laukumā. Sacensībās mūsu vienībai veicās vidēji, ierindojāmies ne zemāk par 3. vietu.

Viens no *sporta kopas Daugava* darbiniekiem, vārdā Zigurds Bormanis, bija pakritis stacijā zem vilciena riteņiem. Zigurds bija lāga zēns, mīlēja ieskatīties glāzītē, un pēdējā ieskatīšanās bija kļuvusi liktenīga. Es tajā laikā biju slimības atvaļinājumā, un man bija uzdots no viņa atvadīties *Sporta padomes* vārdā, jo apglabāšana notika darba dienā. Atgriežoties no gadskārtējā atvaļinājuma, pirmajā pusstundā biju uzsitis sev ar āmuru pa pirksta galu. Lūzums! Ģībiens! Aizstiepj mani uz ambulanci. Trīs nedēļas slimības atvaļinājums! Oziannā, debess mannā!

Mani atvadu vārdi bija īsi un bez klišejiem, ko nevarēja teikt par pārējām runām. Saņēmu pat komplimentu no mācītāja J. Lūša.

Atceros, ka piecdesmitajos gados kāds no sportistiem devās pašnāvībā, ļaujot sevi sabraukt vilcienam.

BRĪV TEV ĒSTI, BRĪV TEV DZERTI, BRĪV JĀNĪTI DAUDZINĀT

1952. gada Jāņi tika svinēti Padingtonas pilsētas namā, kurā satilpa 1000 līgotāji. Par šo sarīkojumu Spodris Klauverts AL raksta:

Cik jauki un sirsnīgi risinājās Līgo vakars, to liecināja 1000 smaidīgas sejas, Līgo dziesmas un tie pāris kārtībnieku, kas bija norīkoti kārtības uzturēšanai. Taču kārtība bija priekšzīmīga, un līgo dziesmu piedziedājums skanēja arī no policistu lūpām – līgo!

Dievs vien zina, kāds līgo skanēja no viņu lūpām. Es no viņu mutēm dzirdēju ko citu. Lotereja. Pienāk man zālē klāt austrāliešu *kruķis* un prasa, vai mums esot atļauja loterejai? Kāpēc viņš prasa man? Ko es zinu par atļaujām? *Domāju, ka ir*, es viņam atbildu. Šis arī neko vairāk neprasa un aiziet.

Šis Jāņu sarīkojums Padingtonā iespiedies atmiņā ar mana kolēģa Jura Zemīša jūsmīgo *špagu* zāles vidū, kas viņu noveda slimības gultā uz veselu nedēļu.

Dziedāja koris. Mans sencis bija Jāņu tēvs un dziedone Lilija Herlinga Jāņu māte. SLT teātrim bija sava čigānu telts ar zīlētājām un čigāniem.

Balle beigusies. Latvju alus ir plūdis pa krietnam, un bariņš līgotāju krietnā štimē stāv pie tramvaja pieturas. Piebrauc policijas mašīna – melnā Berta – un vienu bāliņu iesēdina aizmugurē, bet durvis neaizslēdz. Kamēr policija iet tvarstīt pārējos, pienāk aizturētā čoms ar pusizdzertu šnabja pudeli kabatā. Ne mūžam neuzminēsīt, kas notika tālāk. Ieraudzījīs savu čomu mašīnā, viņš arī kāpj iekšā. Pudeli no ķešas ārā un prosit! *Brīv tev ēsti, brīv tev dzerti, brīv Jānīti daudzīnāti! Līgo!*

Tā viens otrs tonakt daudzīnāja Jānīti aresta telpās. Nekādas sekas jau nebija. Dabūja izgulēties uz lāviņas, policija noplēsa pāris šiliņus par naktsmājām un palaida mājās.

Policisti jau arī nebija nekādi eņģeļi. Kad mēs savām sporta kopām rīkojām ballītes, policijas mašīna neiztrūkstoši piestāja virtuves galā, bez prasīšanas saņēma

SLT aktieru *Čigānu telts* Jāņu svinību sarīkojumā Paddingtonas pilsētas namā, 1952. g.
Priekšā no kr. – S. Bērziņa, U. Siliņš, O. Bobets; 2. r. – M. Āboltiņa, Z. Ābola, A. Ābola-Sveile.
Attēls no U. Siliņa personīgā arhīva.

dienišķo šņabja pudeli un atkal aizbrauca. Līdz ar to mēs bijām nodrošināti un apdrošināti. Neatceros, ka mēs būtu prasījuši policijas iecirknī sarīkojumam atļauju. Ja vien nesākām dedzināt nost māju, policija lika mieru.

Kad uzdzīve pēc ballītes turpinājās kādā privātā mājā, tur dažkārt piedalījās arī policija, gan tikai ar ielūgumiem. Uz viesību galda juku jukām bija pudeles, glāzes, uzkožamie un revolveri. Skaists bij tas jaunīb's laiks, tas nenāks vairs...

NEDAUDZ VĀRDOS

* Ar 1952. g. *Apvienotā Baltiešu komiteja* rīko kopā *Aizvesto piemiņas dienu* atceres sarīkojumus. Šī tradīcija turpinās arī nākamajos gados.

* 12. oktobrī SLT masku balle *VIEPLŪ NAKTS*, Grace Bros. zālē. Manis rakstīts pantiņš propagandai:

*Naudas nav? Ak, kas par niekiem,
Atsakies no zobiem liekiem,
Met ap kaklu zīda šalli,
Paņem sievu, nāc uz balli!*

* Sidnejā pirmais mākslinieku kopas rīkots karnevāls *Jo pliks, jo traks*. Neko neatceros.

* Ap 1951. vai 1952. gadu es uzsāku jaunu *karjeru* – rakstu feļetonus *Austrālijas Latvietim* un vēlāk laikrakstam *Latvija*, kas iznāca Vācijā. Mani netieši zem sava spārna bija paņēmis AL redaktors Arnolds Šmits un drukāja manus *ražojumus* gandrīz bez labojumiem.

Kad es tagad lasu savus pirmos ražojumus, tad manāma tendence būt par katru cenu jocīgam. Grafiķis un jauniegūtais draugs Juris Dukurs manus rakstus ilustrēja, diemžēl, tie AL parādījās miniatūrā un līdz ar to tiem nebija nekāda efekta.

Sākumā Spodris, rūpēs par manu *žurnālistisko izglītību*, ierosināja, lai es eju mācībā pie rakstnieka Mintauta Eglīša. Sarunāju tikšanos ar Mintautu, bet man nebija skaidrs, kas man jāmācās, un Mintautam, kas man jāmāca, un tā Spodra fiksā ideja mira dabīgā nāvē.

Kad Aleksandrs Zariņš kļuva par AL redaktoru Sidnejā, viņš gan man atsūtīja labi domātu, garu, pamācošu vēstuli. Es to parādīju Spodrim. *Spodrais* laikam nebija par Aleksandru augstās domās, jo tikai nosacīja: *Ha! Ola mācīs vistu!* Taču vēlāk viņš atzina, ka Zariņš esot *ierakstīties*, t.i. raksta veikli un saturīgi.

* Benkstaunas Sestdienas skolas vadītāja E. Siliņa: *Skolotāja darbam nepieciešams arī vecāku atbalsts un sadarbība. Daudziem vecākiem skolas nolūkam tomēr nav laika un patikas. Darbs gaidīt gaida arī profesionālu skolotāju palīdzību. Mūsu skolu pašlaik apmeklē ap 50 bērnu* (Vērojumi Sestdienas skolu darbā. AL, 1952. g. 27. oktobris).

Attēlu galerija Historia.lv: *Benkstaunas E. Siliņas vārdā nosauktā sestdienas skola. 1950. gadi.*

* 1952. g. es iestājos JDV universitātē, *Chem. eng.* fakultātē. Studijas pa vakariem. Es tajā laikā strādāju pie ceļamkrāna par *dogmeni* (*dogman* – tāds, kas apliek pārvietojamam materiālam apkārt ķēdes utt.). Otrs apkalpes loceklis ir ceļamkrāna operators. Man bija atļauja, laikā, kad nebija nekas ko darīt, mācīties. Lieki teikt, ka manas matemātikas grāmatas radīja zināmu sensāciju. Es iepriekš biju vienam otram izpalīdzējis ar aritmētiku, piemēram, aprēķinot, cik vajadzīgs betona, lai uzlietu vienu uzbrauktuvi, bet tādus matemātikas simbolus kā integrālus un

M. Siliņš diriģē Benkstaunas Sestdienas skolas kori. 1950. gadi. Attēls no SLB arhīva.

diferenciāļus neviens no maniem darba biedriem nebija redzējis. Tā noteikti bija man nepareizā fakultāte, un es pēc pāris gadiem studijas pārtraucu. Tai laikā korporācijas medija sev jaunus biedrus. Ielūgumus viesoties konventā saņēmu arī es. Viesojos pie sēļiem, kuršiem. Tā kā *Fr. Cursicā* bija pāris man labi pazīstami sportisti un viens mans skolas biedrs no Vācijas laikiem, es tur iestājos.

* Uģis (Hugo) Kaupmanis, līdz šim bija dzīvojis 80 jūdzes no metropoles un katru nedēļas nogali braucis uz sarīkojumiem, 1952. gadā pārceļas uz Sidneju.

Uģis, bijušais eslingenietis, bija SLT dramaturgs, lugu tulkotājs, zinošs un interesants referents Sidnejas literārajos vakaros. Vaļas brīžos viņš mīlēja nodarboties ar izšuvumiem. Pēc gadiem Uģa dzīve pārtrūka pavisam traģiskos apstākļos.

Kaupmanis reizēm cimperlējās kā *veca meita*. Atceros, ka vienreiz viņš gandrīz 5 minūtes stāstīja publikai, kāpēc viņam nevajadzētu šī vakara referātu lasīt. Viņu esot pierunājis Spodris Klauverts. Kāpēc es pieminu Uģi Kaupmani? Bet vispirms pāris vārdus par zobārstniecības standartu Austrālijā, kas bija bēdīgs. Valdīja tendence slimu zobu nevis ārstēt, bet raut laukā.

Latvieši austrāliešu zobārstus neapmeklēja galvenokārt nepietiekamo valodas zināšanu dēļ. Austrālieši uzskatīja, ka cilvēkam tā ap 50 gadiem mutē ir jau protēze.

Nu atgriezšos pie Kaupmaņa. Uģis nedēļas nogalēs apmetās YMCA (*Kristīgo Jaunekļu apvienība*) ēkā, kur irēja istabu. Kādu sestdienas rītu viņš tīra zobus. Viņu neticīgi vēro kāds pavecāks ģimnieks un nosaka: *Ko nu āksties, ņem nu vien ārā!*

* 1952. gada nogalē Melburnā notiek 2. Austrālijas latviešu kultūras dienas. Rīcības komitejas priekšsēdis ir Gehards Brēmanis. Uz kaimiņu pavalsts galvaspilsētu dodas SLB jauktais koris Ž. Smiltnieka vadībā, J. Puisēns ar dubultkvartetu *Imanta*, solists K. Nīcis, pianiste M. Stūre, baritons H. Bergers, vijolnieks prof. R. Miķelsons. Tiek noturēti dievkalpojumi, notiek mākslas un lietišķās mākslas izstāde, referātu un rakstnieku rīts, apvienoto koru koncerts, solistu koncerts. Viena no diriģentiem ir Vīgneru Ernesta atvase M. Krišjāne-Vīgnere.

Teātris uzved A. Brigaderes *Princese Gundega un karalis Brusubārda*. Trūkst tautas deju uzveduma. Sarīkojumi ir labi organizēti, bet nav KD balles. *Daugavas Vanagi* ar Jaungada balli aizsteigušies rīkotājiem priekšā. Vecgada vakarā gan notiek *Kultūras dienu aktīvo dalībnieku atvadīšanās vakars*.

Kultūras dienu ietvaros ir rīkotas arī jaunatnes rakstu darbu sacensības. Vecāko jauniešu grupā (līdz 20 g.) uzvar 18 gadus vecais Jānis Priedkalns, vēlākais Flindera Universitātes dekāns un Latvijas sūtnis pie ANO.

Pielikumi Historia.lv:

Raksts: *Kultūras dienu nozīme. Prof. Dr. P. Jureviča uzruna 2. Austrālijas latviešu kultūras dienas atklājot. Austrālijas Latvietis (01.10.1953.)*

Raksts: *Kultūras dienas Melburnā – apliecinājums latviskā gara nemirstībai. Austrālijas Latvietis (01.10.1953.)*

Melburnā notiek arī 1. Austrālijas latviešu meistarsacīkstes un Austrālijas latviešu sporta apvienības kongress.

* Sidnejā Jaungada balle notiek Grenvillē. Kupli apmeklēta. Balliniekos esmu arī es.

ES CAUR SAVU OBJEKTĪVU ŅEMU DABU – BEIGTU, DZĪVU...

Kāda neoficiāla Sidnejas latviešu sabiedrisko un kultūras darbinieku tikšanās pie kafijas un šņabja glāzes. No kr. – rakstnieks un izdevējs M. Eglītis, fotogrāfs un sabiedriskais darbinieks V. Motmillers, režisors I. Sveilis un skolotājs, sab. darb. Ed. Šmugājs. 20. gs. 50.–60. gadi. Attēls no SLB arhīva.

Pertas tautasdeju kopa 1952. gadā. No kr. – R. Šenfelds, I. Dreiberģa, I. Kaugerts, I. Purvinska, I. Lindermane, H. Litvins, J. Purvinskis, V. Legzdiņa un vad. I. Gūtmanis.
Attēls no Purvinsku ģimenes arhīva.

SLT ļaudis Sidnejā, 1952. g. 1. r. no kr. – SLT aktrise L. Gailīte, pārējās divas neatpazītas.
2. r. – SLT aktieri A. Knope, I. Nīcis, dramaturģis H. Kaupmanis. Attēls no SLB arhīva.

Jānis Purvinskis. Attēls no J. Purvinska ģimenes arhīva.

Ja meklējam pertieti ar daudz talantiem, tad jāapstājas pie Jāņa Purvinska (augšējā attēlā) – patreizējā LV goda konsula Rietum-Austrālijā, kas savā laikā bijis aktieris, režisors, tulkotājs, autors, žurnālists, LAAJ vice-priekšsēdis, Pertas latv.biedrības valdes priekšsēdis, kora diriģents, K!K! seniors.

Vai vēl turpināt?

Pēc ierašanās Austrālijā izmācījies un strādājis par motormehāniķi, tad 11 gadus RAAF (Karaliskajos Austrālijas gaisa spēkos), izmācījies par skolotāju, turpinājis studijas, ko nobeidzis ar bakalaura (*Bachelor of Arts*) grādu. Sarakstījis un publicējis grāmatas *Life of a D.P.* (2005) un *The Other End Of the World* (2009), Nevis slinkojot un pūstot (2016).

Arī Jāņa dzīvē karš ir atstājis vēl neaizbērtas pēdas. Uzlidojumā viņa ciematam sabiedroto lidmašīnas, kopā ar 12 citiem iedzīvotājiem, nogalina Jāņa vecāko brāli Mamertu un nāvīgi ievaino māti, kas pēc 12 dienām slimnīcā nomirst. Ģimenē paliek 2 māsas un 9 gadīgais Jānis, tagad jaunais ģimenes galva. Un notiek brīnums! Tūlīt pēc traģiskā notikuma ierodas ciematā tēvs Matīss. Viņš gan savu dzīves draugu vairs nesatiek, jo viņa tikko slimnīcā mirusi.

Jā, Matīsa ierašanās kritiskajā laikā liekas brīnumaina. Viņš nav zinājis, kur viņa ģimene Vācijā atrodas, bet Ulda Siliņa vēlākā skolas biedra Andreja Nadziņa māsa sarakstījusies ar kādu no Matīsa dienesta biedriem un minējusi, ka viņa dzīvo kādā vācu ciematā kopā ar Purvinska ģimeni. Tiek palienēts pajūgs un māti pārved no slimnīcas mājās. Nogalinātie ir jau apglabāti kopējā kapā vietējā kapsētā. Kad nogalinātie guldināti kopējā kapā, Jānis iegaumējis, kur nolikts brālis. Par laimi tieši tai kapa malā, kam blakus vēlāk tiek izrakts māmiņas kops.

Tā nu mēs ar tēvu tai naktī pirms māmiņas bērēm, kā kapu zagļi, Mamertu izrakām no kapa, atceras Jānis, ietinām pelēkā armijas segā un ielaidām mūsu māmiņas kapā. Tad brālītim uzbērām smiltis, lai nevienš neredz segu, un nākamā dienā bērēs uzguldījām viņam virsū mūsu māmiņu. Tā viņi tagad atdusās, kaut svešā zemē, tomēr kopā.

Arī Andreja māsa tiek uzlidojumā nogalināta, bet ar to vēl veco Nadziņu bēdas nav galā. Viņi emigrē uz Maroku, kur Andreju nogalina kādā ielas demonstrācijā.